

Examenul național de bacalaureat 2025
Proba E. b)

Limba și literatura maghiară maternă

BAREM DE EVALUARE ȘI DE NOTARE

Filiera teoretică – Profilul real; Filiera tehnologică; Filiera vocațională – Toate profilurile (cu excepția profilului pedagogic)

Simulare

- Se punctează orice modalitate de rezolvare corectă a cerințelor.
- Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit în barem. Nu se acordă fracțiuni de punct.
- Se acordă zece puncte din oficiu. Nota finală se calculează prin împărțirea la zece a punctajului total acordat pentru lucrare.

I. TÉTEL

(30 punct)

1. a cím értelmezése

A válasz tartalmi követelményei: több részből álló, összetett cím; sorszám, a Balassa-kódex Júlia-ciklusának egyik darabja; latin nyelvű cím, reneszánsz sajátosság; egy rövid közlemény arról, hogy miről fog szólni a vers, előrevetíti a mű témáját; a nótajelzés arra utal, hogy énekelve adták elő, valamilyen dallamra írta.

Pontozás: érvényes, példával alátámasztott, kifejtett válasz 2 pont, részben érvényes válasz 1 pont, helytelen vagy hiányzó válasz esetén 0 pont. Bármely, a szöveg alapján megfogalmazott helyes válasz elfogadható. 0 pont/1 pont/ **2 pont**

2. a vers témájának meghatározása a szövegből vett információk alapján

A válasz tartalmi követelményei: szerelmi témájú vers; a témát a mű címe is előrevetíti; az idő hozta változás olyan törvény, amelynek a világon minden felett van hatalma, kivéve a költő Júlia iránti szerelme felett, hisz az örök, soha nincs vége: „Csak én szerelmemnek ... nincs vége”; a szerelem viszont éget, fájdalmat, pokoli kínokat okoz, mert viszonzatlan: „szerelmemnek, mint Pokol tüzének”.

Pontozás: érvényes válasz 2 pont, részben érvényes válasz 1 pont, helytelen vagy hiányzó válasz esetén 0 pont. Bármely, a szöveg alapján megfogalmazott helyes válasz elfogadható. 0 pont/1 pont/ **2 pont**

3. a vershelyzet és versbeszéd egy jellemzőjének bemutatása

A válasz tartalmi követelményei: egy szerelmi vallomás konkrét vershelyzete, a lírai én számbaveszi a költői képek halmozása (E/3 használata) által, hogy a természeti jelenségektől az emberi tulajdonságokig minden változik, elmúlik, csak az ő szerelme változatlan (E/1 használata); a vers során az objektív, tárgyilagos versbeszédet egy személyes, szubjektív megnyilatkozás váltja fel: „elromolnak”, „elmúlnak” – „szerelmemnek”, „várnám”.

Pontozás: a vershelyzet és versbeszéd egy-egy jellemzőjének meghatározása, jellemzőként 2-2 pont. Helytelen vagy hiányzó válasz esetén 0 pont jár. Bármely, a szöveg alapján megfogalmazott helyes válasz elfogadható. 0 pont/2 + 2 pont = **4 pont**

4. a reneszánsz trubadúrlíra jellemzői

A válasz tartalmi követelményei: a trubadúrlíra állandó témája a szerelem; be nem teljesedő, vágyakozó szerelem jelenléte; a szeretett nő elérhetetlensége; a szerelem erkölcsi érték, az emberi élet egyik legfőbb értéke.

Pontozás: A reneszánsz trubadúrlíra egy sajátos jegyének megállapítása 2 pont, helytelen vagy hiányzó válasz esetén 0 pont. Bármely, a szöveg alapján megfogalmazott helyes válasz elfogadható. 0 pont/2 **pont**

5. a kiemelt költői kép helyes megnevezése

Helyes válasz: hasonlat

Pontozás: a kiemelt költői kép helyes megnevezése 2 pont, helytelen vagy hiányzó válasz esetén 0 pont. A javítókulcstól eltérő válasz nem fogadható el. 0 pont/2 **pont**

6. a költemény strófaszervezetének meghatározása és megnevezése

A válasz tartalmi követelményei: Balassi-strófa (sorok száma, szótagszám/ritmusképlet, belső rímek, végrímek, rímképlet)

Pontozás: a strófaszervezet képletének meghatározása 2 pont, megnevezése 2 pont, helytelen vagy hiányzó válasz esetén 0 pont. A javítókulcstól eltérő válasz nem fogadható el.

0 pont/2 + 2 pont = **4 pont**

7. a vers hangulatának meghatározása

A válasz tartalmi követelményei: a vers hangulata melankolikus, rezignált, az elmúlás könyörtelenségének érzése váltakozik a viszonzatlan szerelem okozta szomorúsággal, gyötrellemmel.

Pontozás: érvényes, kifejtett válasz 2 pont, részben érvényes válasz 1 pont, helytelen vagy hiányzó válasz esetén 0 pont. Bármely, a szöveg alapján megfogalmazott helyes válasz elfogadható.

0 pont/1 pont/ **2 pont**

8. egy felsorolás, egy ellentét, egy alliteráció és egy ismétlés kiemelése

Lehetséges válasz: felsorolás: „*paloták, házak, erős várak, városok*”; ellentét: „*fényes – setétül*”; alliteráció: „*Végzetetlen voltát*”; ismétlés: „*nagy kövek hamuvá s hamu kősziklává...*” / (tő)ismétlés: „*égten ég*”

Pontozás: minden kiemelt és megnevezett poétikai eszköz 1 pontot, a helytelen vagy hiányzó válasz 0 pontot ér.

0 pont/4x1 pont = **4 pont**

9. a vers negyedik szakaszának értelmezése

Pontozás: érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 4 pont, részben érvényes válasz 2 pont, helytelen vagy hiányzó válasz 0 pont. Bármely, a szöveg alapján megfogalmazott helyes válasz elfogadható.

0 pont/2 pont/ **4 pont**

10. a válaszok megfogalmazási módja (csak akkor pontozható, ha a vizsgázó legalább 5 ítemet megoldott)

a. helyes fogalom- és nyelvhasználat:

Pontozás: szabatos fogalmazás, gördülékeny stílus, a fogalmak szakszerű használata 2 pont, egy-két hiba a fogalomhasználatban 1 pont, helytelen fogalom- és nyelvhasználat 0 pont

b. helyesírás:

Pontozás: kifogástalan helyesírás 2 pont, egy durva hiba / három súlyos hiba / öt egyéb hiba 1 pont, legalább három durva hiba / öt súlyos hiba / tíz egyéb hiba 0 pont (Helyesírási típushibák I. III. tétel)

0 pont/(1 pont/2 pont) + (1 pont/2 pont) = **4 pont**

II. TÉTEL

(30 pont)

1. a szöveg globális jelentésének megértése, két kulcsszó azonosítása

Pontozás: mindkét kulcsszó 1–1 pontot ér.

0 pont/2 x 1 pont = **2 pont**

2. konkrét, explicit információk felismerése és visszakeresése

Helyes válasz: 1) b.; 2) c.; 3) e.; 4) d.; 5) a.

Pontozás: minden helyes társítás 1 pontot ér. Több társítás esetén a válasz érvénytelen. Hiányzó vagy hibás válasz 0 pont. A javítókulcstól eltérő válasz nem fogadható el.

0 pont/5 x 1 pont = **5 pont**

3. nyelvi elemek értelmezése

Pontozás: minden kifejezés a szövegben érvényes jelentését körülíró, annak megfelelő szinonimát megadó értelmezése 1 pontot ér. Bármely helyes válasz elfogadható.

0 pont/4 x 1 pont = **4 pont**

4. ok-okozati összefüggések felismerése a szövegben

Pontozás: bármely, a megadott kijelentést alátámasztó érv kiírása 1 pontot ér. Helytelen válasz (olyan információ, amely nem áll ok-okozati viszonyban a felhívásban szereplő információval, vagy olyan érv, ami bár ok-okozati viszonyban van a felhívásban szereplő információval, nem jelenik meg a szövegben) 0 pont.

0 pont/3 x 1 pont = **3 pont**

5. szövegrészletek értelmezése

A válasz tartalmi követelményei: utalás a *gödöllői mesterek* művészcsoporthoz megnevezésére, a művészek és az üvegfestő mester/művész együttműködésére, az inspiráció forrására (*szülötte*)

Pontozás: érvényes és kifejtett válasz 4 pont, részben érvényes/részben kifejtett válasz 2 pont, érvénytelen válasz 0 pont.

0 pont/2 pont/ **4 pont**

6. konkrét, explicit információk felismerése és visszakeresése

Helyes válasz: c.

Pontozás: A helyesen azonosított válasz 2 pontot ér. A javítókulcstól eltérő válasz nem fogadható el. 0 pont/2 pont

7. a szöveg céljának megnevezése

Helyes válaszok: a. – H; b. – I; c. – H; d. – I.

Pontozás: Minden helyes válasz 1 pontot ér. A javítókulcstól eltérő válasz nem fogadható el.

0 pont/4 x 1 pont = 4 pont

8. explicit információk visszakeresése, logikai (ok-okozati) összefüggések felismerése a szövegben

A válasz tartalmi követelményei: bármely két példa kiemelése a szövegből, amely a megadott kijelentést támasztja alá.

Pontozás: mindkét példa 1–1 pontot ér. Helytelen válasz (a példa nem támasztja alá a felhívásban szereplő kijelentést, vagy nincs összefüggésben ezzel) 0 pont. 0 pont/2 x 1 pont = 2 pont

9. explicit információk visszakeresése

Lehetséges válaszok: rendkívül sok, rangos megrendelés, díjak – konkrét példák.

Pontozás: bármely két gesztus kiemelése 1–1 pontot ér. Helytelen válasz (a gesztus nem áll összefüggésben Roth Miksa elismerésével / a kiírt információ nem ad választ a kérdésre) 0 pont.

0 pont/2 x 1 pont = 2 pont

10. beszédszándék azonosítása

Helyes válasz: c.

Pontozás: a helyes válasz azonosítása 2 pontot ér. A javítókulcstól eltérő válasz nem fogadható el.

0 pont/2 pont

III. TÉTEL

(30 pont)

1. a választott alkotás műfaji sajátosságainak meghatározása

Pontozás: helyes műfajmegjelölés, a megfelelő műfaji jegyek leírása, ezek azonosítása a választott műalkotásban 2 pont; helytelen műfajmegjelölés, a megjelölt műfaj jegyeinek felsorolása 1 pont; helyes műfajmegjelölés, hiányos indoklás 1 pont, helytelen műfajmegjelölés, helytelen indoklás / a szempont figyelmen kívül hagyása 0 pont 0 pont/1 pont/2 pont

2. a szülő-gyerek viszony jellege és annak háttere/okai

Pontozás: a szülő-gyerek viszony jellegének meghatározása, kifejtése, a viszony hátterének/okainak azonosítása, érvényes és részletes kifejtés a műből hozott konkrét utalásokkal 4 pont; a viszony érvényes és részletes kifejtése a háttér/okok felfedése nélkül 2 pont; részben érvénytelen, de részletgazdag kifejtés, a műből hozott konkrét utalásokkal, de részben helytelen következtetésekkel / hiányos műismerettel 2 pont; érvénytelen, felszínes kifejtés / a szempont figyelmen kívül hagyása 0 pont 0 pont/2 pont/4 pont

3. a szülő(k) jellemrajza

Pontozás: érvényes és kifejtett jellemábrázolás, az ábrázolás több dimenziójának figyelembe vétele (elbeszélő általi jellemzés, más szereplők általi jellemzés, cselekvés, beszéd, környezet), a műből hozott konkrét utalásokkal 4 pont; érvényes, de felszínes jellemábrázolás, hiányos utalások 2 pont; részben érvénytelen, de részletgazdag jellemábrázolás, a műből hozott konkrét utalásokkal, de helytelen következtetésekkel / hiányos műismerettel 2 pont; érvénytelen, felszínes ábrázolás / a szempont figyelmen kívül hagyása 0 pont 0 pont/2 pont/4 pont

4. a gyermek(ek) jellemrajza

Pontozás: érvényes és kifejtett jellemábrázolás, az ábrázolás több dimenziójának figyelembe vétele (elbeszélő általi jellemzés, más szereplők általi jellemzés, cselekvés, beszéd, környezet), a műből hozott konkrét utalásokkal 4 pont; érvényes, de felszínes jellemábrázolás, hiányos utalások 2 pont; részben érvénytelen, de részletgazdag jellemábrázolás, a műből hozott konkrét utalásokkal, de helytelen következtetésekkel / hiányos műismerettel 2 pont; érvénytelen, felszínes ábrázolás / a szempont figyelmen kívül hagyása 0 pont 0 pont/2 pont/4 pont

5. a szülő-gyerek viszony hatása a felek jellemfejlődésére/sorsára

Pontozás: a szülő-gyerek viszony hatásának kifejtése a felek jellemfejlődésére/sorsára, érvényes és részletes kifejtés a műből hozott konkrét utalásokkal 4 pont; érvényes, de felszínes kifejtés, hiányos utalások 2 pont; részben érvénytelen, de részletgazdag kifejtés a műből hozott konkrét utalásokkal, részben helytelen következtetésekkel / hiányos műismerettel 2 pont; érvénytelen, felszínes ábrázolás / a szempont figyelmen kívül hagyása 0 pont 0 pont/2 pont/4 pont

6. a témának megfelelő szövegválasztás

Pontozás: a szerző helyes megnevezése 1 pontot, a cím helyes formája 1 pontot, a téma szempontjából releváns mű választása 2 pontot ér. 1 pont + 1 pont + 2 pont = **4 pont**

7. az értekezés megfogalmazási módja (csak akkor pontozható, ha a vizsgázó legalább egy oldalnyi terjedelmű szöveget írt ehhez a tételhez)

a. logikus gondolatmenet, szövegkohézió

Pontozás: tökéletesen összefüggő szöveg, hibátlan gondolatmenet 2 pont; helyenként töredezett gondolatmenet 1 pont; összefüggéstelen szöveg / a vizsgázó nem összefüggő szöveget ír, hanem pontszerűen jelöli a szempontokat, és azokat fejti ki egyenként 0 pont 0 pont/1 pont/2 **pont**

b. helyes fogalom- és nyelvhasználat

Pontozás: szabatos fogalmazás, gördülékeny stílus, a fogalmak szakszerű használata 2 pont; egy-két hiba a fogalomhasználatban 1 pont; helytelen fogalom- és nyelvhasználat 0 pont 0 pont/1 pont/2 **pont**

c. helyesírás

Pontozás: kifogástalan helyesírás 2 pont; egy durva hiba / három súlyos hiba / öt egyéb hiba 1 pont; legalább három durva hiba / öt súlyos hiba / tíz egyéb hiba 0 pont 0 pont/1 pont/2 **pont**

d. az értekezés tartalmi és formai jegyeinek betartása

Pontozás: értekező szöveg alkotása, a három fő rész betartása: bevezetés, kifejtés, lezárás, a címnek megfelelő tétel megfogalmazása, a megadott szempontok figyelembe vétele a kifejtésben, érvényes következtetések megfogalmazása 2 pont; az értekezés nem teljes (pl. bevezető vagy lezáró rész hiánya) 1 pont; az értekezés tartalmi és formai jegyeinek figyelmen kívül hagyása 0 pont 0 pont/1 pont/2 **pont**

Helyesírási típushibák:

Durva hiba: a mássalhangzók időtartamának hibás jelölése közhasználatú szavakban; az összeolvadás, a részleges hasonulás, az írásban jelöletlen teljes hasonulás és a kiesés hibás írásmódja; kis- és nagy kezdőbetű tévesztése közhasználatú tulajdonnevek (pl. Magyar Tudományos Akadémia, Természet Világa), melléknevek és egyelemű tulajdonnévből képzett melléknév (pl. francia, balatoni, adys) esetében; igekötős igék hibás egybe-, illetve különírása; tagadószó egybeírása az igével, tagadott szóval, tagadott kifejezéssel; az ly – j tévesztése közhasználatú szótőben és toldalékban, az ly – j hiánya vagy kiejtés szerinti jelölése; felszólító módú igealakok hibái.

Súlyos hiba: közhasználatú szavak/összetett szavak különírása, illetve szókapcsolatok egybeírása; közhasználatú szavak elválasztása; magánhangzók időtartamának tévesztése közhasználatú szavakban és toldalékokban; mondatkezdő nagybetű tévesztése.

Egyéb hiba: nem közhasználatú szavak durva és súlyos hibái; köznevek kezdőbetűjének tévesztése (pl. világháború); kezdőbetű tévesztése több elemből álló tulajdonnévből képzett melléknév esetében (pl. New York-i, budapest – bécsi, Csokonai Vitéz Mihály-os); betűtévesztés; mondatzáró írásjelek; tagmondatok közötti írásjelek; mondatrészek közötti írásjelek hiánya vagy téves jelölés; egyéb írásjelek hiánya vagy téves jelölése.

Minden ismétlődő hiba csak egy hibának számít.